

ACC. N:R M. 14440:1-4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Nils Ekstrand, Kalmå
Härad: Torna Berättare: " " "
Socken: Everlövs Berättarens yrke: f. d. poliskonstapel
Uppteckningsår: 1958 Född år 1882 i Everlövs

"Naturbäckaren Anders Hansson i Skallaryd." s. 1. LUF 81.
(neg. svar)

Vävskeudar - handel och tillverkning. s. 2-4. " 83.

ACC. NR M. 14440:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 81. Specialfrågelista.

Naturläkaren Anders Hansson i Hallaryd känner jag ej till och har inget minne av, att jag någonsin ha hört omtalas.

Malmö i mars 1958.

Husmödrarna där på orten köpte i allmänhet sina vävskedar av kringvandrande försäljare. Ingen fanns där i trakten som tillverkade sådana.

Försäljarna kommo ifrån Västergötland /Vävskedsknallar eller väsköttknallar/. De togo sig alltid fram till fots bärande sina alster i en påse på ryggen. De voro i allmänhet välkomna, då de visade sig, och voro i flera fall efterlängtade vid tillfällen, då man t.ex. hade för avsigt att sätta upp en väv för tillverkning av en viss slags mera ovanlig vävnad och ej hade tillgång till den slags vävsked som var erforderlig härför och kanske ej heller kunde få hjälp härmed genom att låna sig fram, vilket annars var ganska vanligt.

Tiderna för försäljarnas besök, kan jag ej med säkerhet yttra mig om, men jag skulle vilja tro, att dessa förlades huvudsakligast till höstkanten, enär arbetet med vävning till sin huvudsakliga del utfördes under vintertiden. Under sommarmånaderna hade man ju fullt upp med annan sysselsättning, varför någon tid i allmänhet ej blev över för dylika inomhusarbeten.

Försäljarnas verksamhet i övrigt, huruvida de hade var sina bestämda distrikt eller var de togo sina nattkvarter, känner jag ej till. Jag hörde aldrig att de logerade i någon av de gårdar som fanns i närheten av, där jag hade min vistelse.

Till utseendet var ju alla vävskedar ganska lika med någon skillnad på storleken beroende på den grövre eller klenare typen d.v.s.

anf 83

det vid tillverkningen använda materialet varierade ju ifråga om grovleken och sammansättningen av tändernas eller rörfibrernas i vad det angår deras ömsesidiga avstånd från varandra. Någon särskild benämning på de olika typerna av vävskedar, har jag inget minne av, men jag kommer i håg, att jag hört kvinnorna resonera om, då de skulle sätta igång med en viss slags vävnad, att de skulle till denna hava en vävsked med så och så många tal.

Ett tal var lika med trettio av vävskedens öppningar för genomdragning av från varpen genom sölvningen utlöpande trådar, och fick vävskeden sin beteckning efter det antal tal som ingick i en alns längd av skeden. Detta blev sedan utslagsgivande vid valet av för den avsedda vävnaden passande sked. Man talade om fem- och tiotals sked m.m., vilket innebar att det gick så och så många tal på alnen. Antalet tal blev ju på så sätt beroende på grovbarheten i vävskeden, tänder eller rör, vilket man nu vill kalla dem, och på tätheten i dessas sammansättning. Ju flera rör som kommit till användning och ju tätare de sammansatts, desto flera tal kom givetvis att innefattas i alnsmåttet, och fick skeden sin benämning i förhållande till den omständigheten. Varpen som dragits igenom vävskeden hade ju dessförinnan passerat sölvorna. Här talade man om 2, 3, 4, 6, 8 och 12 skafts sölvning, men jag kan ej närmare redogöra för innebörden av detta. Det var ju arbeten som helt utfördes

av den kvinnliga delen av befolkningen, varför man som pojke ej hade så stort intresse för detta eller satte sig närmare till det.

Det fanns ju redan då även vävskedar med tänder av stål, men den exakta tiden för när dessa kommit till användning, känner jag ej till, ej heller har jag något minne av priset på inköpta vävskedar av något slag.

Vävskedsförsäljarna förde även med sig för försäljning diverse kramvaror av mindre art, såsom synålar, trädrullar o.dyl.

Mig veterligt fanns ingen i bygden som tillverkade vävskedar vare sig till husbehov eller för försäljning.

Eftersom någon tillverkning av vävskedar ej förekommit där på orten, kan jag ej svara på de i frågelistan framställda frågorna som berör tillverkningen av vävskedar eller vad som i övrigt sammanhänger med ifrågavarande hantering.

Malmö i mars 1958.

